

POROČILO S KONFERENCE MOBILNOST MEDICINSKIH SESTER – ZBERIMO IZKUŠNJE IN ZNANJA, LJUBLJANA 27.10.2006

Mirjana Stantič-Pavlinič¹

Poročilo

V Ljubljani smo v sklopu projekta, poimenovanega »Razširi krila evropskim sestram« (Spreading the wings of European Nursery-Wings) organizirali javno konferenco, na kateri so predavali člani projektne skupine s Češke, iz Italije, s Poljske in iz Slovenije, ki delajo na projektu. Povabljeni so bili tudi številni domači gostje, ki jih problematika na kakršen koli način zanima ali pa sodi v njihove redne izvajalske obveznosti. Projekt »Razširi krila evropskim sestram« se uvršča v skupino projektov, ki v sklopu Evropskega leta mobilnosti delavcev 2006 potekajo v Evropi. Projekt je zaenkrat na kratko predstavljen na spletni strani Evropske skupnosti (http://ec.europa.eu/employment_social/workersmobility_2006/index.cfm?id_page=219). Iz Slovenije sodelujeta na projektu Zdravstveni dom Ljubljana in Zavod Papihot Ljubljana.

O geografski in poklicni mobilnosti delavcev je spregovorila ga. Janja Romih z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Omenila je, da po podatkih Eurostata Evropejke in Evropejci večinoma vztrajajo na svojih delovnih mestih: število tistih, ki so v zadnjem letu zamenjali delodajalca, ne presega 10 % odstotkov, povprečni čas trajanja zaposlitve pri istem delodajalcu je 10,6 let v EU; v ZDA je denimo 6,7 let.

Rezultati Eurobarometrove vseevropske raziskave o geografski mobilnosti pa kažejo, da državljani EU v povprečju 4-krat zamenjajo službo v svoji karieri. Ti podatki se razlikujejo od države do države. Tako na primer Danci, Švedi in Britanci v povprečju 6-krat zamenjajo službo, medtem ko Avstrijci, Slovaki, Maltežani, Portugalci, Italijani ter Slovenci zamenjajo manj kot tri službe v karieri, kar je manj od povprečja EU. Po ukinitvi vzajemnosti sta v Sloveniji dva režima zaposlovanja: državljani EU se zaposlujejo brez delovnih dovoljenj, državljani tretjih držav pa se zaposlujejo na podlagi delovnih dovoljenj.

Staranje prebivalcev EU, vključno s Slovenijo, veča zanimanje za mobilnost delavcev kot pogoj gospodarskega razvoja in ohranjanja doseženega standarda v marsikateri državi.

Na evropskih prostorih in tudi v Sloveniji je za dvig mobilnosti zdravstvenih delavcev poskrbljeno tudi z mednarodnim projektom, ki je potekal med letoma 2003 in 2005 (<http://www.healthylanguages.com>). Med

sodelujočimi partnerji iz Anglije, Nemčije, Italije in Češke najdemo tudi Srednjo zdravstveno šolo Ljubljana. Cilj projekta je bil razvoj poklicno specifičnih jezikovnih zmožnosti na področju tujih jezikov (v angleščini, nemščini, italijanščini, češčini in slovenščini) za zaposlene v zdravstvu z namenom, da ciljna skupina, ki jo predstavljajo medicinske sestre oz. tehniki zdravstvene nege, pridobijo osnovno sporazumevalno zmožnost za sporazumevanje v svojem poklicu. Učbeniki (SLOVENŠČINA V BOLNIŠNICI, IM KRANKENHAUS, HEALTHY LANGUAGES, ITALIANO IN OSPEDALE, CESTINA PRO ZDRAVOTNIKY) z zgoščenkami posnetih dialogov je na voljo na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana. Gradivo preizkušajo v programu izobraževanja odraslih in tudi pri poukih nemščine in angleščine. Vodja projekta je ga. Silva Kastelic, ki je tudi predstavila dosedanje delo na projektu

Diplomirana medicinska sestra ga. Andreja Peternelj z Bolnišnice Golnik je opozorila na naraščanje ter spreminjanje potreb prebivalstva po storitvah zdravstvene nege. Omenja trende večanja števila izvajalcev zdravstvene nege za izvajanje neakutne bolnišnične obravnave, patronažnega varstva in zdravstvene nege na domu. Zavedanje o spremenjenih potrebah prebivalstva se odlikava med izvajalci zdravstvene nege, predvsem s potrebami po pridobivanju dodatnih strokovnih znanj. Meni, da je zaposlovalna politika v Sloveniji na področju zdravstvene nege še nejasna.

Analizo preskrbljenosti z medicinskimi sestrami in projekcije do leta 2033 je predstavil g. Peter Požun, viš. med. teh., univ. dipl. ekon. iz Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Predavatelj je poudaril, da med državami v EU, poteka razprava kakšen natančen delokrog ima medicinska sestra, tako v razmejitvi do dela zdravnika, kot tudi v razmejitvi do dela zdravstvenega tehnika.

EU je določila minimalne zahteve za šolanje in usposabljanje medicinskih sester in babic, kar naj bi omogočilo prosto gibanje za oba profila.

Direktiva 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij iz 7. septembra 2005 je določila pogoje za podelitev

¹Zdravstveni dom Ljubljana, Metelkova 9, 1000 Ljubljana
Kontaktni naslov: e-pošta: dr.stantic@yahoo.com

diplome reguliranega poklica medicinske sestre, trajanje izobraževanja in sicer splošno izobraževanje v trajanju 10 let ter poklicno usposabljanje iz programa v trajanju treh let ali 4600 ur. V Sloveniji načrtujemo izboljševanje kvalifikacijske strukture medicinskih sester. Sedaj je delež diplomiranih in višjih medicinskih sester v primerjavi z deležem zdravstvenih tehnikov okoli 1:3. Metodološki problemi pri ocenjevanju potreb po diplomiranih medicinskih sestrah so različni, deloma pa jih pogojuje:

- pričakovana razdelitev strokovnih nalog v okviru tima,
- staranje prebivalstva in s tem povezane potrebe po prilagodljivejši zdravstveni dejavnosti z raznovrstnostjo storitev, posebno na področju zdravstvene nege ter skrbi in obravnave na domu.

Delež babic v primerjavi z medicinskimi sestrami je v Sloveniji zanemarljiv, kar je bilo razvidno iz predstavitve držav, vključenih v projekt »Razširi krila evropskim sestram«. Čeprav je babiški poklic na prostorih EU reguliran, ta poklic se bo v Sloveniji verjetno moral ponovno uveljaviti. Izobraževalni program za babice na Visoki šoli za zdravstvo je v celoti prilagojen zahtevam EU, o čemer je poročala ga. Ana Polona Mivšek z Visoke šole za zdravstvo, Ljubljana. Pridobljen strokovni naslov diplomirana babica/ babičar ponuja sodobna znanja, ki so uporabna v bolnišnicah, ginekoloških dispanzerjih, patronažni službi. Po podatkih, ki so bili predstavljeni znotraj potekajočega projekta »Razširi krila evropskim sestram« je na Poljskem zaposlenih 33.310 babic, na Češkem pa 2806 babic. Poklic spoštujejo tudi v Italiji.

Med sestrami, ki so poiskale zaposlitve v Italiji zasledimo relativno mlade osebe, ki so prišle iz Afrike, Oceanije, Daljnega Vzhoda, Južne Amerike, veliko pa jih je iz EU oz. držav-novih članic EU. Češka beleži imigracije medicinskih sester s Slovaške in Ukrajine. Na Poljskem in v Sloveniji je število imigriranih medicinskih sester zelo nizko, praktično zanemarljivo. V Sloveniji v strukturi imigriranih zdravstvenih poklicev zdravniki, prevladujejo zdravniki specialisti in zobozdravniki.

EU bo še naprej podpirala prost pretok delavcev in njihovih družin neodvisno od nacionalne pripadnosti, enako tudi pravico do izbire prebivališča, migracije turistov, osnovne socialne pravice.

Trenutno okoli 1,5 % prebivalstva EU dela in živi na prostoru druge članice EU. Ocenjujejo, da bo do leta 2050 v EU več kot 135 milijonov oseb starih nad 65 let (leta 2005 je bilo 75 milijonov) kar bo terjalo potrebo po dvigu zdravstvenih storitev za starostnike. Ocenjujejo, da je prihodnja blaginja Evrope odvisna od tega, kako se je njena delovna sila sposobna odzivati na spremembe in se jim prilagajati. Zato mora biti izboljšanje geografske in poklicne mobilnosti delavcev pomemben cilj tudi v Sloveniji.

Dvig zavesti o porajajoči se problematiki, ki bo slonela na nacionalnih analizah, sodi med pglavitne naloge projekta »Razširi krila evropskim sestram«, ki bo dokončan v februarju 2007 in predstavljen na lastni spletni strani.